

Porsaiden eväät tarkoittavat

Tommi Ranta kasvattaa lihasikoja kotitilansa lisäksi Pekonliassa, jonka hän omistaa lapsuudenystävänsä Juha Savelan kanssa.

SIANLIHA

Satu Ojala

■ **Tämän päivän** lihasikojen kasvatus on aivan toista kuin takavuosina. Kameran kanssa ulkopuolisilla ei ole sikaalaan

asiaa, jotta sinne ei kulkeudu ylimääräisiä pöppöjä. Nyt on riskinä afrikkalainen sikarutto, joka riehuu Euroopassa. Siltä hälytään pitää ovet säpissä suomalaisissa sikaloissa. Huittisten Rekkikoskella **Tommi**

Satu Ojala

Rannan sikalassa on 1 500 porsasta, jotka vaihtuvat 13 viikon välein. Tänä aikana 30-kiloisista porsaita on kasvanut sata-kiloisia, vähärasvaisia lihasikojia. Ahneimmat syöppö ja yleensä "poijat" päätyvät Atrian teurasauton kyytiin jo yhdeksän viikon jälkeen. Pekonlian tilalla porsaiden määrä on neljänkertainen.

–Sikojen paino nousee noin kilon päivässä. Niille syötetään omilla pelloilla kasvanutta ohraa, hennettä ja tiivistettä, joka sisältää vitamiineja ja aminohappoja. Lisään on nestemäistä ovr-alkuaista, joka tulee koskenkorvan tehtailta. Se syntyy sivutuotteena, kun ohraa on jalostettu sitä lasipulloissa myytävää tuotetta. Possujen valkuaisessa ei ole alkoholia-prosentteja, sanoo Tommi Ranta.

■ **Tommi** Rannasta tuli tilallinen vuonna 2006, kun hänen isänsä ja setänsä omistamassa tilayhtymässä tehtiin sukupolvenvaihdos. Pelkkä viljailta ei eläitä, ohessa pitää olla muutaakin. Possuja Rannan tilalla on kasvatettu 1960-luvulta lähtien.

–Possujen ruokinta on muuttunut paljon niistä ajoista, kun pappa kehitti ensimmäisen "ruokinta-automaattinsa" 1960-luvulla. Pappa laittoi kotitikkärynn rehut, orti lapliolla rehua ja punnitsi sen irtovaaassa. Silloin hän tsesi suurin piirtein, paljonko kukin kärsä sai purtavaa. Silloin rehu oli ohrajuuhaa ja saattoi siinä olla vähän jorain tiivistettäkin joukossa.

–Setäni oli 1980-luvun alussa edelläkävijä, sillä hän hankki ensimmäisten joukossa tietokoneet, jotka olivat silloin ohjaamassa porsaiden ruokintaa.

Uusi sikala tilalle rakennettiin 1990-luvulla ja vanhan sikalan paikalla on nyt tvi aurinkopaneeleja. Ennen tilalla oli 300 sian sikala, nyt käsimmäätä on viisinkertainen.

■ **Porsaiden** ravinto on nykyään tarkoin seurattua ja eläinten hyvinvointiin panostetaan. Ruokinta-automaatti annostelee kaikkia ainesosia tarkan määrän.

–Huippu-urheilijoiden ruosta ei tiedetä niin tarkkaan kuin porsaiden eväistä tänä

Tommi Rannan työpäivä alkaa aamutuiimaan pian kuuden jälkeen.

päivänä.

Pekonlian tilalla, jonne sikalat rakennettiin 2010 ja 2013, kerätään esimerkiksi lämpötaikteen lannasta, mikä vähentää ilman ammoniakkin määrää. Fossiliilisia polttoaineita ei tiloilta käytetä.

■ **Rannan** tila kuuluu Atrian kottiloihin, joilla tuotettu liha on soijatornta ja antibioottonta. Läsäkerros on ohentunut, mitä Tomi Ranta pitää vähän harmillisena, mutta läskistä ei tuottajille makseta.

–Sikoja lääkittään tarpeen mukaan, mutta jos 1 500 siasta lääkettä joudutaan antamaan ehkä prosentille tai kahdelle, niin se on aika vähän. Possuilla on vihreät korvamerkit, kun ne tulevat meille Ruuskolta **Timmo Heikkilän** tilalta. Jos possuja joudutaan lääkitsemään, Atrian käytännön mukaan korvamerkki poistetaan ja ne menevät leuraana eri linjalle. Tuotajahinta on sama, mikä takaa sen, että toiminta tiloilla on rehellistä eikä houkuta toimimaan väärin.

Kun Rannan tilalta lähteneet siat on teurastettu, tummin kulluttua siitä Tomi Ranta tietää, millaista lihaa oli laadultaan.

■ **Ranta** harmittelee tämänvuotista viljasatoa, joka on jämmässä heikkoksi.

–Ohran hinta nousee kokon ajan ja varmaan jossain kohtaa menee se lasikattokkin rikki eikä kukaan ei tiedä, mihin asti se nousee. Ikävä puoli on se, että rahun hinnan nousu ei näy tuottajahinnoissa, sanoo Tomi Ranta.

Tommi Ranta

Possut tulevat Rannan tilalle 30-kiloisina ja lähtevät Atrialle noin sadan kilon painoisina.

➤ **Katso lisää kuvia digilehdestä**

Huipputiloja ja niitä, joissa on kehitettävää

Satatood Kehittämissyhdistyksessä käynnistettiin kaksi vuotta sitten Bioturvallisuus – elinehto tulevaisuuden sikatiloille -hanke, joka päättyy syksyn tai alkukevään aikana. Hankkeelle saatiin koronan vuoksi jatkoaika nyt syyskuun lopusta vuodeksi eteenpäin.

–Suunnitelmallinen ja hyvin toteutettu bioturvallisuus vähentää eläintautien esiintymistä, parantaa tuotannon kannattavuutta ja edistää kokoeintarvikeketjun turvallisuutta. Hankkeen tavoitteena on kehittää ja tehostaa porsastuotantosaloiden bioturvallisuuden suunnittelua, toteutusta ja arviointia, sanoo hankkeen asiantuntija **Salla Talvitie**.

–Olemme tehneet jo tilakäynnit ja osa on huipputiloja, mutta on niitäkin, joissa on kehi-

tettävää. Ulkoisen tautisuojaus on tiloilla paremmin hoidettu kuin sisäinen tautisuojaus.

Haasteena Salla Talvitie näkee sen, että monia tiloja on rakennettu eri vaiheissa. Jos kaikki on tehty kerralla, silloin tilanne on helpompi.

–Hankkeessa oli mukana ainoastaan emakkosikalaita. Linasikaloidessa tautitiemme on usein helpommin hallittavissa kuin sikaloissa, joissa emakoiden lisäksi on pikkuporsaita, vieroitettuja ja lihasikoja.

–Etäissä sikalassa, jossa kävin, vanhin osa oli rakennettu 1910-luvulla, jolloin näihin tautiasioihin ei kiinnitetty juurikaan huomiota. Tautisuojauksen tekeminen ei tällaisilla

tiloilla ole välttämättä helppoa eikä halpaa, mutta aina voi tehdä jotakin, kaikki ei maksa paljoa. Usein se on asenteesta kiinni. Jos esimerkiksi pestään kädet sekä sikalain Ruokinta-automaatti annostelee kaikkia ainesosia tarkan määrän.

Salla Talvitien mukaan Suomessa tautiaine on todella hyvä.

–Meitä puuttuu todella paljon tautiteja, jotka ylilätevät esimerkiksi Keski-Euroopassa. Saimonella on se pahin peikko, ja jos se iskee suureen sikalaan, on se tilalla todella vakava paikka. Helpompa on ehkäistä ongelmia ennalla kuin hoitaa ongelmia. Ja toisaalta,

vaikka kuinka hyvin tilannetta ennakoitaisiin, voi käydä huono tuuri.

Saimonelian lisäksi vaaraa aiheuttaa jo itärajan takana tavattu afrikkalainen sikarutto. –Jos yksikin tautitapaus todetaan vaikkapa villisillä Suomessa, viemätharat menevät käsittäkseen kiinni. Niin kävi Saksassa, sanoo Salla Talvitie.

Bioturvallisuus – elinehto tulevaisuuden sikatiloille -hankkeen toteuttaja on Satatood Kehittämissyhditys yhdessä Finnpig Oy:n kanssa. Se toteutetaan Varsinais-Suomen, Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Pirkanmaan ja Hämeen ely-keskusten alueella. Hankkeelle sijoituu lähes 90 prosenttia Suomen emakoista.